

MA'NAVYIY-MA'RIFIY FAOLIYATNING O'QUVCHILAR HAYOTIDAGI O'RNI

Umarov O'ktam Aminovich

ShDPI Pedagogika fakulteti Yoshlar bilan
ishlash bo'yicha dekan o'rinbosari

***Annotatsiya.** Ushbu matnda o'quvchilar uchun ma'naviy-ma'rifiy faoliyatning ahamiyati haqida so'z yuritiladi va ularni takomillashtirish usullari taklif etiladi. Bunday mashg'ulotlar o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy qadriyatlarini yuksaltirish, dunyoqarashini kengaytirish, hamjamiyat tuyg'usini tarbiyalash, o'quvchilarda hayot mazmunini topishga xizmat qilishini ta'kidlaydi. Shuningdek, matnda ma'naviy-ma'rifiy ishlarning ma'ruzalar, uchrashuvlar, ekskursiyalar, ko'ngillilar faoliyati va ijodiy tanlovlar kabi asosiy yo'nalishlari muhokama qilinadi, shuningdek, interaktivlik, dolzarblik, qulaylik, hayot bilan munosabatlar kabi tadbirlar samaradorligini oshirish yo'llari taklif etiladi. , motivatsiya, hamkorlik va baholash samaradorligi.*

***Kalin so'zlar:** ma'naviy-ma'rifiy, ma'naviy-axloqiy, ma'ruzalar, uchrashuvlar, ekskursiyalar, ko'ngillilar faoliyati va ijodiy tanlovlar .*

Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar o'quvchilar hayotida katta rolo'ynaydi, ularga nafaqat o'qishda, balki shaxsni rivojlantirishdahan yordam beradi. U keng ko'lamli tadbirlarni o'z ichiga oladi

Axloqiy qadriyatlarni shakllantirish: Halollik, mehr-oqibat, mas'uliyat, vatanparvarlik, boshqa madaniyat va dinlarga hurmat kabi fazilatlarini rivojlantirish. Ma'naviyatning inson hayotidagi ahamiyatini anglash.

Dunyoqarashni kengaytirish: Turli mamlakatlar va xalqlarning tarixi, madaniyati, dini va falsafasi bilan tanishish. Tanqidiy fikrlash va axborotni tahlil qilish qobiliyatini rivojlantirish.

Jamoa tuyg'usini tarbiyalash: Boshqa odamlarga yordam berishga qaratilgan qo'shma tadbirlarda ishtirok etish. O'zi, oilasi, mamlakat uchun mas'uliyat hissini rivojlantirish.

Hayotning ma'nosini qidirlash: Hayotiy maqsadlar va qadriyatlar haqida o'ylash. Jamiyatda o'z o'rnini topish.

Ma'naviy-ma'rifiy faoliyatning asosiy yo'nalishlari:

Ma'ruzalar va suhbatlar: Mashhur shaxslar, olimlar, din arboblari talabalar bilan suhbatga taklif qilish. Tematik suhbatlar va davra suhbatlarini tashkil etish.

Qiziqarli odamlar bilan uchrashuvlar: Faxriylarni, urush qahramonlarini, turli sohalarda muvaffaqiyatga erishgan insonlarni taklif qilish. Turli madaniyat va din vakillari bilan uchrashuvlar tashkil etish.

Ekskursiyalar: Muzeylar, teatrlar, tarixiy joylarga tashrif buyurish.

Ko'ngillilar faoliyati: Xayriya tadbirlarida ishtirok etish, muhtojlarga yordam berish. Bolalar va hayvonlar uchun boshpanalarda, qariyalar uylarida ishlash.

Ijodiy tanlovlar: Ma'naviy-ma'rifiy mavzularda insholar, rasmlar, fotosuratlar tanlovlarini o'tkazish. Axloqiy qadriyatlarga bag'ishlangan teatrlashtirilgan spektakllar yaratish.

Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar natijalari:

Barkamol shaxsni shakllantirish: Shaxsning ma'naviy-axloqiy va intellektual fazilatlarini rivojlantirish. Kelajakdagi kasbiy faoliyatga tayyorgarlik. Universitetda ijobiy muhit yaratish: Talabalar jamoasini birlashtirish. Deviant xulq-atvorning oldini olish.

Universitet nufuzini oshirish: Abiyuriyentlarni jalb qilish. Universitetning ta'lim va madaniyat markazi sifatidagi nufuzini mustahkamlash. Talabalar hayotida ma'naviy-ma'rifiy faoliyat samaradorligini oshirish yo'llari

1. **Interaktivlik:** O'qitishning interfaol usullaridan foydalanish: Treninglar, o'yinlar, muhokamalar, loyiha faoliyati. Onlayn platformalar va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish. Talabalarni tadbirlarni rejalashtirish va o'tkazishga jalb qilish: Ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha talabalar kengashlarini tashkil etish. Talabalarga mustaqil ravishda loyihalarni ishlab chiqish va amalga oshirish imkoniyatini berish.

2. **Muvofiqligi:** Talabalarga yaqin va qiziqarli mavzularni tanlash: Talabalarning talab va ehtiyojlarini o'rganish. Mashhur ma'ruzachilar va ma'ruzachilarni taklif qilish. Zamonaviy formatlardan foydalanish: Multimedia taqdimotlari, videolar, infografikalar. Podkastlar, vebinarlar, onlayn kurslar.

3. **Mavjudligi:** Turli xil ish shakllari: Ma'ruzalar, suhbatlar, uchrashuvlar, ekskursiyalar, tanlovlar, ko'ngillilar faoliyati. Imkoniyati cheklangan talabalarning ishtiroki uchun sharoit yaratish. Axborotning mavjudligini ta'minlash: Universitet veb-sayti va ijtimoiy tarmoqlarda ma'lumotlarni joylashtirish. Bukletlar, broshyuralar, varaqalar nashr qilish.

4. **Hayot bilan aloqasi:** Ma'naviy-ma'rifiy faoliyatning amaliy ahamiyatini ko'rsatish: Mashhur kishilarning hayotidan misollar. Muvaffaqiyatga erishgan universitet bitiruvchilari bilan uchrashuvlar. Haqiqiy muammolarni hal qilishga e'tibor qaratish: Deviant xatti-harakatlarning oldini olish. Bag'rikenglik va dinlararo muloqotni shakllantirish.

5. **Motivatsiya:** Mukofot tizimidan foydalanish: Diplomalr, minnatdorchilik,

sertifikatlar. Qo'shimcha imkoniyatlarni taqdim etish (stajirovkalar, grantlar). Ishonch va o'zaro hurmat muhitini yaratish: Talabalar bilan ochiq muloqot. Talabalarning tashabbus va takliflarini qo'llab-quvvatlash.

6. Hamkorlik: Boshqa universitetlar bilan hamkorlik: Qo'shma tadbirlar, konferentsiyalar, forumlar. Tajriba va texnika almashish. Hamkorlarni jalb qilish: Diniy tashkilotlar, madaniyat markazlari, muzeylar, kutubxonalar. Ommaviy axborot vositalari, xayriya tashkilotlari.

7. Samaradorlikni baholash: Monitoringni amalga oshirish: Talabalarni so'roq qilish, fokus-guruhlar. Miqdoriy va sifat ko'rsatkichlarini tahlil qilish. Baholash natijalariga ko'ra ishni tuzatish: Ish rejasiga o'zgartirishlar kiritish. Ishning yangi shakllari va usullarini izlash. Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar samaradorligini oshirish doimiy jarayon bo'lib, tashkilotchilardan ijodiy yondashuv, tashabbuskorlik, o'zgarishlarga tayyor bo'lishni talab etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Anorboevich, A. R. (2021). O'QITUVCHI FAOLIYATIDA MA'NAVIY-MA'RIFIY FAOLIYAT PRINTSIPLARI. FAN, TA'LIM VA AMALIYOTNING INTEGRASIYASI, 114-117.
2. Erkin o'g'li, M. O. (2023). IJTIMOY-MADANIY FAOLIYAT-JAMIYATNING MA'NAVIY YANGILANISH MEKANIZMI. PEDAGOGIK ISLOHOTLAR VA ULARNING YECHIMLARI, 1(1), 17-20.
3. Shodiev, J., & Zarina, R. (2024). SOCIO-ECONOMIC CONSEQUENCES OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT. American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157), 2(1), 200-202.
4. Shodiev, J., & Zarina, R. (2024). DIGITAL ECONOMY AS A FACTOR OF TRANSFORMATION OF ECONOMIC SYSTEMS. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 2(1), 162-166.
5. Hamzaevich, S. J., Jumakulovich, E. N., Shodievich, S. H., Rozikovna, R. M., & Jubatirovna, X. S. (2024). ILMIY TADQIQOTLARDA OLINGAN MA'LUMOTLARNI PEARSON MEZONI BO 'YICHA TAHLIL QILISH. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 2(1), 82-86.
6. Шодиевич, Ш. Х., Эрматов, Н. Ж., Расулова, М. Р., Шодиев, Ж. Х., & Хожаназарова, С. Ж. (2023). MICROSOFT EXCEL ЭЛЕКТРОН ЖАДВАЛИДАН ФОЙДАЛАНИБ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ НАТИЖАЛАРИНИ СТАТИСТИК ҲИСОБЛАШ. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 1(4), 67-75.